

Raziyeh Khodayari, 08-677 27 13
raziyeh.khodayari@energiforetagen.se

m.remissvar@regeringskansliet.se
malin.johansson@regeringskansliet.se

diarienummer M2021/02353

Remiss av EU kommissionens förslag till reviderad förordning om transporter av avfall COM (2021) 709

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Vi tackar för möjligheten att avge remissvar.

Sammanfattning

Energiföretagen Sverige

- välkomnar förslag till revidering av förordning om transporter av avfall och ambitionen att minska och effektivisera export av avfall till utvecklingsländer. Vi anser att det är mycket viktigt att EU inte exporterar sina avfallsproblem till länder utanför unionen.
- välkomnar att EU- kommissionen vill harmonisera och underlätta en mer oinskränkt inre marknad för återvinningsbart avfall, öka resursutnyttjandet inom EU och digitalisera transporter av avfall samtidigt som avfall ska transporteras och hanteras på ett sätt som innebär skydd av miljö, hälsa och säkerhet. Det är viktigt att undvika fragmentering av marknaden.
- anser att lagstiftningen bör stödja återvinning av sekundära material och råvaror över nationella gränser för tillverkande företag.
- anser att lagstiftningen bör stödja en effektiv användning av teknik och behandling över de nationella gränserna inom EU för företag som behandlar avfall och ge stöd till ett enkelt samarbete över nationella gränser, samt beakta nödvändig efterlevnad av hälsa, säkerhet och miljöskydd.
- anser att det är avgörande att behandling av anmälningar om avfallsexport görs så effektivt och snabbt som möjligt. Det är viktigt att det finns EU- gemensamma rutiner och mallar för att kunna navigera i de enskilda stegen i behandlingen av anmälningar mellan olika intressenter som jobbar med avfallsexport.
- anser att det är viktigt att ta fram nya bestämmelser som gör det möjligt att på EU-nivå effektivisera beräkningen av finansiella garantier som operatörerna måste fastställa innan "anmält" avfall skickas till andra länder.
- anser att det är viktigt att slutbehandling och energiåtervinning av restavfall som kvarstår efter insamling, sortering och materialåtervinning görs där det kan ske mest miljö- och resurseffektivt. Samma regler ska gälla för transporter oavsett om syftet är att materialåtervinna eller slutbehandla via förbränning i kombination med energiåtervinning.

Generella kommentarer

Energiföretagen Sverige välkomnar EU-kommissionens mål att underlätta transporter av avfall för återanvändning och återvinning inom EU. Energiföretagen välkomnar också att EU inte exporterar sina avfallsutmaningar till tredjeländer och att olagliga transporter av avfall hanteras mer effektivt.

Från ett miljöperspektiv är det viktigt att transporter av avfall underlättas för så väl materialåtervinning som slutbehandling via förbränning och energiåtervinning där de bästa förutsättningarna finns. Samtidigt anser Energiföretagen Sverige att tillstånd för transport och hantering av avfall måste kontrolleras avseende miljö, säkerhet och hälsa.

Det är också viktigt att harmonisera klassning av avfall på EU-nivå för att övervinna den nuvarande fragmenteringen av EU:s inre avfallsmarknad, där en transport av avfall kan bli föremål för olika tolkningar och förfaranden vid gränspassage i EU.

Waste Shipment Regulation (WSR) är ett effektivt och nödvändigt verktyg för att säkerställa att avfall transporteras och behandlas på ett miljö- och hälsosäkert sätt. Enligt Interpol sker de flesta avfallsbrotten bakom en seriös fasad, där de kriminella infiltrerar och exploaterar återvinningsindustrin. Anmälningförfarandet är en betydande garanti för att förhindra bedrägeri och miljövidrig behandling av avfall men det krävs även reglerad tredjepartskontroll av verksamheter som behandlar avfall för att säkerställa att dessa håller en hög standard.

Olagliga transporter och illegal behandling av avfall är ett stort samhälls- och miljöproblem. Detta är särskilt fallet för avfall som exporteras till länder utanför EU, i synnerhet till utvecklingsländer. Det är en stor utmaning för behöriga myndigheter i EU:s medlemsstater att kontrollera och verifiera att avfall som exporteras utanför EU hanteras miljömässigt. Man skulle också kunna ifrågasätta om de mottagande utvecklingsländerna har bättre kapacitet och förmåga att återvinna avfallet än EU:s medlemsstater. Transport och export av avfall till utvecklingsländer måste göras med mycket strängare regler än dagens regelverk. Samma krav och standard ska gälla den som vill hantera avfallet oavsett land. Vid tillståndsgivning ska EU-kommissionen och EU:s medlemsstater beakta förekomst av illegal avfallsbehandling, avfallskriminalitet och korruption.

Problemet med illegal transport och hantering av avfall har accelererats under de senaste åren, inte bara mellan länder utan också inom nationella gränser. Också i Sverige har illegal transport och behandling av avfall, där kriminella agerar som "återvinningsföretag", blivit ett stort samhälls- och miljöproblem. Omhändertagandet av olagligt och miljövidrigt behandlat avfall innebär stora kostnader för svenska kommuner, oftast 4–5 gånger högre än om avfallet hade omhändertagits på ett miljösäkert sätt. Det är också viktigt att notera att illegal avfallshantering ökar i takt med att kostnaderna för legal avfallshantering ökar. Alltså, det krävs andra insatser än att göra avfallshanteringen dyr för seriösa aktörer. I stället bör man ställa höga krav och göra ytterst noggranna kontroller för att förebygga att oseriösa aktörer ta sig in i avfallsbranschen.

Det är också viktigt att avfall hanteras så effektivt som möjligt avseende utnyttjande av resurser, miljö, hälsa och säkerhet. Avfall ska hanteras enligt avfallshierarkin men för de avfallsflöden som kvarstår efter insamling, sortering och materialåtervinning är behandling i moderna förbränningsanläggningar betydligt bättre alternativ än deponering i ursprungsländerna.

Energiföretagen Sverige anser att avfall som är lämpligt för återanvändning, återvinning, energiåtervinning eller annan miljömässig behandling ska transporteras utan onödig administrativ börda förutsatt att avfallet hanteras i enlighet med avfallshierarkin. Endast certifierade anläggningar som har mycket hög standard och i förväg är godkända av EU:s medlemsstater ska användas. Det är viktigt att energiåtervinning av restavfall som kvarstår efter insamling, sortering och materialåtervinning görs där det kan ske mest miljö- och resurseffektivt. Samma regler, kontroll och tillsyn ska gälla för transporter oavsett om syftet är att materialåtervinna eller slutbehandla och energiåtervinna avfallet.

Energiåtervinning av avfall som kvarstår efter insamling, sortering och materialåtervinning garanterar låga utsläpp av klimatgaser och hög miljöprestanda. Sverige har också ett kallt klimat och stort behov av uppvärmning som i kombination med välutvecklade fjärrvärmenät och anläggningar i världsklass innebär att energin i avfallet kan utnyttjas på ett resurseffektivt och miljömässigt bra sätt. Sveriges anläggningar för avfall som inte kan återvinnas på annat sätt värmer närmare 1,5 miljoner hushåll och förser 780 000 hushåll med el. Genom energiåtervinning av restavfall har många av Sveriges tätbefolkade områden en säker källa till såväl värme som el. Detta är något som Sverige kan lyfta mer i debatten om EU:s beroende av rysk gas och olja. Cirka 100 miljoner ton brännbart avfall deponeras idag inom EU. Energiinnehållet i detta avfall motsvarar två gånger Sveriges årliga elproduktion.

Detaljerade synpunkter

Kräv BAT villkor för behandling av avfall utanför EU

Energiföretagen Sverige ställer sig bakom förslaget om fastställande av krav för behandling av avfall som exporteras från EU och föreslår att krav likvärdiga med bästa tillgängliga teknik (BAT) även ska gälla för anläggningar som behandlar avfall utanför EU, när sådana krav är en förutsättning för behandling inom EU.

Sanering av avfallsströmmar – en förutsättning för omställningen till en cirkulär ekonomi

Energiföretagen Sverige föreslår att begränsningarna av gränsöverskridande transporter för slutförvaring inom EU inte ska omfatta transporter i saneringssyfte. Därför föreslår vi att transporter för sanering läggs till i artikel 11.1 (a) och att definitionen av sanering läggs till i artikel 3 i förslaget.

För att förhindra att skadliga ämnen blir kvar i återvunnet material måste dessa kontinuerligt separeras och destrueras. Detta måste göras där det är mest kostnads- och miljöeffektivt. Saneringen är inte bara en förutsättning för själva återvinningen utan också för övergången till en cirkulär ekonomi. För att undvika missbruk av regelverket och undanröja risk för miljö- och avfallsbrott ska den ekonomiska aktören kunna uppvisa praktisk kompetens, att denne kan uppfylla BAT-kraven och vid behov och efter miljömyndighetens bedömning ställa ut ekonomiska garantier om att avfallet kan behandlas på ett miljövänligt sätt.

Underlätta förfarandet för förnyelse av ett befintligt tillstånd för transporter till samma anläggning

Energiföretagen Sverige stöder tanken att förfarandet för ett upprepat tillstånd, under samma villkor som det tidigare, underlättas. Om detta också är kommissionens avsikt bör det uttryckas mer konkret för att stödja de behöriga myndigheterna i beslutsprocessen.

Olika vägar och transportmedel i medgivanden för allmänna anmälan

Energiföretagen Sverige förespråkar två olika rutter i samma allmänna anmälan som ett alternativ, inklusive olika transportmedel. Detta skulle till exempel göra det möjligt för anmälarerna att inkludera både sjö- och vägtransporter i samma anmälan och att besluta om båda alternativen beroende på förhållandena på dagen för den faktiska starten av en enstaka transport. Is kan blockera sjövägen under en kall vinter, även om sjötransport skulle vara det föredragna transportsättet under alla andra årstider.

Artikel 13.1c i utkastet till förslag kräver att sträckningen för alla transporter i en allmän anmälan ska vara densamma. Formuleringen i bilaga II till förslaget öppnar dock möjligheten för alternativ

Annex II (14): *“Intended routing (point of exit from and entry into each country concerned, including customs offices of entry into and/or exit from and/or export from the Union) and intended route (route between points of exit and entry), including possible alternatives, also in case of unforeseen circumstances.”*

Energiföretagen Sverige önskar att möjliga alternativa färdvägar, som det har uttryckts i Annex II (14), inkluderas i artikel 13.

Gemensamma mallar för aviseringsavtal

Förslaget saknar mallar för aviseringsavtal. Energiföretagen Sverige föreslår att gemensamma mallar för aviseringsavtal mellan anmälarerna och mottagarna, med en formulering som accepteras av behöriga myndigheter i alla medlemsstater, införs. Den nuvarande situationen, där formuleringen kan vara godtagbar i en medlemsstat men inte i andra medlemsstater som är involverade i processen, orsakar onödiga förseningar i anmälningsförfarandet.

Centrala system för anmälan och aviseringar

EU-kommissionen bör ta fram ett gemensamt centralt system för hantering av alla exporter, involvera exportföretagen i utvecklingen av det centrala systemet, och ge företag tillgång till den specifika del av systemet som de måste använda till att anmäla och ta emot aviseringar.

Information och samtycken på ett språk som är godtagbart även för anmälarerna

Artikel 27 (1) kräver att: *“Any notification, information, documentation or other communication submitted pursuant to the provisions of this Title shall be provided in a language acceptable to the competent authorities concerned.”*

Detta krav bör göras ömsesidigt, det vill säga tillhandahållas på ett språk som även är godtagbart för anmälarerna, eller som ett alternativ åtminstone i en engelskspråkig version. Detta är redan praxis för flera myndigheter, men inte alla.

Energiföretagen Sverige stöder införandet av nya tidsfrister för underrättelseprocessen enligt artiklarna 8 och 9 i förslaget. Men det är av största vikt att varken myndigheter eller anmälare blir försenade i sina åtaganden på grund av språksvårigheter. När det gäller samtycke, inklusive rörelsedokumentet efter varje transport, måste åtminstone en engelskspråkig version tillhandahållas för att göra det förståeligt även för transportörens personal. Att inte tillhandahålla detta kan orsaka missförstånd och onödiga risker i samband med avfallstransporter, eftersom utökade språkkunskaper varken är en normal eller rimlig begäran för transportörens personal.

Andra underskriften på anmälningsdokumentet endast när det är praktiskt möjligt

Article 5 (2) prescribes: "When the notifier is not the original waste producer referred to in Article 3, point (6)(a)(i), the notifier shall ensure that the original waste producer or one of the persons indicated in Article 3, points (6)(a)(ii) or (iii), also signs the notification document."

I Annex 1C, IV, *Specific instructions for completing the notification document*, noteras att kravet på en andra signatur på anmälningsdokumentet "ska uppfyllas endast där det är praktiskt möjligt". Energiföretagen Sverige föreslår att formuleringen "where practical" tas med även i artikel 5.2.

Enligt artikel 5.2 kan anmälan undertecknas antingen av den ursprungliga avfallsproducenten, eller den nya avfallshanteraren, som har behandlat avfallet från den ursprungliga avfallsproducenten. Det kan också göras av avfallssamlaren, som har samlat in identiskt avfall från många olika ursprungliga avfallsproducenter och samlat ihop en last med avfall för att tillsammans fraktas från en given plats. Det är avgörande att alla tre signaturalternativen beaktas giltiga. Vi bedömer att säkra signaturer från endast den ursprungliga avfallsproducenten, inte skulle ge något mervärde.

Arbetsdagar, förlängda tidsgränser och administrativa kostnader

Flera nya tidsfrister för anmälan införs i artiklarna 8 och 9 i utkastet till förslaget. Energiföretagen Sverige välkomnar detta, men alla givna tidsgränser som definieras av ett visst antal dagar måste motsvara arbetsdagar, inte bara för de behöriga myndigheterna utan även för anmälaren. Artiklarna ska även innehålla en möjlighet för anmälaren att vid behov ansöka om förlängd tidsfrist. Förlängda tidsfrister måste vara en möjlighet även för behöriga myndigheter, om det beror på rimliga förseningar i hanteringen av en anmälan. Förseningar skulle annars kunna leda till orimliga konsekvenser för anmälaren, det vill säga annullering av en obehandlad anmälan. Om en anmälare inte får en motiverad förklaring från den behöriga myndigheten vid en ogiltigförklaring av en anmälan, ska inga administrativa kostnader enligt artikel 29 tas ut.

En dag räcker inte för att ta emot en avfallsleverans

WSR och utkastet till förslaget definierar inte termerna *reception* and *acceptance*, och termerna används som om de är synonyma. För en mottagningsanläggning (reception plant) är det dock stor skillnad mellan dessa två tillfällen. *Reception* innebär att en avfallsleverans lossas på mottagningsanläggningen, och normalt även vägs. *Acceptance* innebär att avfallet kontrolleras, kanske även analyseras och, endast om avfallet uppfyller de kriterier som anges för leveransen i anmälan till transporten, tas emot av mottagningsanläggningen. Så länge mottagningsanläggningen intygar mottagandet och inte bara mottagandet av avfallet i ruta 18 på flyttokumentet, måste tidsfristen för detta förfarande vara minst tre arbetsdagar, i stället för bara en dag som föreslås i artikel 15 och 16.

Det är också avgörande att tillräckliga resurser allokeras för att säkerställa ett effektivt, snabbt, och robust system. Hänsyn bör också tas till vad som kommer att hända i händelse av ett haveri i systemet. Hur hanteras avfallstransporter vid gränsen om systemet är otillgänglig? Hur ska en mottagningsanläggning svara inom den fastställda 1-dagars deadline, för att bekräfta mottagandet av eventuellt avfall, om systemet är nere?

Krav på tredjepartsgranskning

Det ska ställas krav på tredjepartsgranskning för avfall som exporteras till länder utanför Europa. EU-kommissionen bör ta fram en vägledning för att klargöra vilka krav på tredjepartsgranskning som ska uppfyllas av exportföretag och mottagaren i tredje land.

Handläggningstider i medlemsstater

Vissa medlemsländer följer inte de handläggningstider som anges i avfallstransportförordningen. EU-kommissionen bör ges möjlighet att anmärka på medlemsstater som avsevärt och ständigt överskrider handläggningstiderna. Som ett absolut minimum bör riktmärken fastställas för att beräkna, fastställa och publicera den genomsnittliga handläggningstiden i olika medlemsländer. Bearbetningstiden är en oerhört viktig del i att skapa en välfungerande inre marknad för avfall och resurser.

Övriga synpunkter

Idag sker en stor del av avfallshanteringen i OECD-länder utanför EU, eftersom kapaciteten att hantera avfall inom EU är otillräcklig. Energiföretagen Sverige tycker att kapaciteten i den europeiska avfallssektorn behöver utökas, men att skapa denna expansion kommer att ta tid. Vi rekommenderar att behålla möjligheten att exportera avfall till länder utanför EU villkorat att de följer samma standard, miljökrav och krav i annan lagstiftning som ställs inom unionen. Detta utan att lägga en stor administrativ börda på europeiska företag.

Vi stöder övergångsperioden på 3 år när det gäller regulatoriska förändringar av avfallsexport till tredjeländ utanför OECD. Det är dock absolut nödvändigt att listorna över godkända länder och fraktioner är på plats i slutet av den 3-åriga övergångsperioden, att EU-kommissionen ställer krav på hög standard och tredjepartsgranskning samt att fortsatt handel och samarbete med länder utanför EU regleras avseende miljö, hälsa och säkerhet.

Vi stöder även 2-års deadline för digital överföring av information och 1-års tidsfrist för publicering av relevanta krav för att interagera med systemet.

Åsa Pettersson
vd, Energiföretagen Sverige